

MODERNIZASIYALASH ORQALI OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA TA'LIM SIFATINI OSHIRISH TEXNOLOGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISHDA SUN'IY INTELLEKTDAN FOYDALANISHNING SAMARALI OMILLARI

Normo'minov Bahodir Umarovich

Samarqand davlat chet tillar instituti o'qituvchisi

normuminovbahodir1@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning nazariy va amaliy jihatlari tahlil qilinadi. Ta'lim tizimini modernizatsiyalash sharoitida sun'iy intellekt asosida o'quv jarayonini shaxsiylashtirish, raqamli pedagogik texnologiyalarni joriy etish, ta'lim jarayonini boshqarish samaradorligini oshirish omillari yoritilgan. Tadqiqot natijalari sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'lim sifatini oshirishdagi muhim vosita ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, ta'lim sifati, modernizatsiya, raqamli ta'lim, oliy ta'lim, innovatsion texnologiyalar.

FACTORS OF THE EFFECTIVENESS OF USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN IMPROVING TECHNOLOGIES TO ENHANCE THE QUALITY OF EDUCATION IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS THROUGH MODERNIZATION.

Abstract: This article analyzes the theoretical and practical aspects of using artificial intelligence technologies to improve the quality of education in higher education institutions. In the context of education system modernization, it identifies factors that contribute to the personalization of the educational process using artificial intelligence, the implementation of digital pedagogical technologies, and improved educational management efficiency. The study's results demonstrate that artificial intelligence technologies are an important tool for improving the quality of education.

Keywords: artificial intelligence, quality of education, modernization, digital education, higher education, innovative technologies.

ФАКТОРЫ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ТЕХНОЛОГИЙ ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ ПОСРЕДСТВОМ МОДЕРНИЗАЦИИ.

Аннотация: В данной статье анализируются теоретические и практические аспекты использования технологий искусственного интеллекта в процессе повышения качества образования в высших учебных заведениях. В контексте модернизации системы образования выделены факторы персонализации образовательного процесса на основе искусственного интеллекта, внедрения цифровых педагогических технологий и повышения эффективности управления образовательным процессом. Результаты

исследования показывают, что технологии искусственного интеллекта являются важным инструментом повышения качества образования.

Ключевые слова: искусственный интеллект, качество образования, модернизация, цифровое образование, высшее образование, инновационные технологии.

Globalashuv va raqamli transformatsiya sharoitida oliy ta'lim tizimiga qo'yilayotgan talablar tubdan o'zgarib bormoqda. Zamonaviy mehnat bozori oliy ta'lim muassasalaridan yuqori malakali, mustaqil fikrlovchi va raqamli kompetensiyalarga ega mutaxassislar tayyorlashni talab etadi. Shu nuqtai nazardan, ta'lim jarayonini modernizatsiyalash va ta'lim sifatini oshirishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish dolzarb masalaga aylanmoqda.

Davlatimiz rahbari tomonidan 2025 yil yakunida bir-nechta qaror va farmonlar imzolandi.

2025 yil 22 oktabr "Sun'iy intellekt texnologiyalarini yanada rivojlantirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" (Farmon/PF-189)

Bu farmon mazmuni quydagi mazmunga ega. Sun'iy intellekt texnologiyalarini keng joriy etish bo'yicha ustuvor yo'nalishlar belgilangan, jumladan: davlat organlari va ijtimoiy soha tarmoqlarida kamida 100 ta AI loyihani amalga oshirish, oliy ta'lim muassasalarida 15 ta AI laboratoriyalarini tashkil etish, 2030 yilgacha AI infratuzilmasini rivojlantirishga xorijiy investitsiyalar jalb etish va AI portali ishga tushirilishi.

Shu o'rinda Sun'iy intellekt (AI) nima? degan savolga qisqacha to'xtalib o'tsak

Sun'iy intellekt — bu kompyuter tizimlari yoki dasturlarining:

- inson aqliga xos bo'lgan fikrlash,
- o'rganish,
- tahlil qilish,
- qaror qabul qilish kabi jarayonlarni bajarish qobiliyatidir.

AI ga misollar keltiradigan bo'lsak:

- ovozni tanish (Siri, Google Assistant);
- matn va tasvirni tahlil qilish;
- tavsiyalar beruvchi tizimlar;
- ta'limda adaptiv o'quv platformalar;
- tibbiyotda diagnostika tizimlari.

Modernizatsiya jarayonida ta'limning mazmuni, shakli va texnologiyalari yangilanadi. Sun'iy intellekt ushbu jarayonda:

- raqamli ta'lim muhitini shakllantirish;
- ta'lim jarayonini avtomatlashtirish;
- bilimlarni baholashning obyektivligini ta'minlash kabi imkoniyatlarni yaratadi.

Ta'lim jarayonini shaxsiylashtirish-Sun'iy intellekt talabalarining individual o'rganish ehtiyojlarini aniqlab, moslashtirilgan o'quv trayektoriyalarini yaratadi. Bu talabalarining o'zlashtirish darajasi va motivatsiyasini oshiradi.

O'quv jarayonini monitoring qilish va tahlil qilish-SI texnologiyalari orqali:

- akademik ko'rsatkichlar tahlil qilinadi;
- past o'zlashtiruvchi talabalar erta aniqlanadi;
- ta'lim sifati bo'yicha tezkor qarorlar qabul qilinadi.

Ta'lim jarayonida raqamli pedagogik texnologiyalarni joriy etish-Virtual o'qituvchilar, aqlli test tizimlari va chatbotlar ta'lim jarayonini interaktiv va samarali qiladi. Bu ayniqsa masofaviy va gibril ta'limda muhim ahamiyat kasb etadi.

Ta'lim jarayonida o'qituvchi faoliyatini qo'llab-quvvatlash-Sun'iy intellekt o'qituvchilarning yuklamasini kamaytirib, ularning ilmiy-tadqiqot va metodik faoliyatiga ko'proq vaqt ajratish imkonini beradi.

Ta'lim jarayonida sun'iy intellekt asosida ta'lim sifatini boshqarish

Ta'lim sifatini boshqarishda sun'iy intellekt:

- strategik rejalashtirish;
- ta'lim dasturlarini optimallashtirish;
- ta'lim natijalarini prognoz qilish imkoniyatlarini kengaytiradi.

O'qituvchi faoliyatini qo'llab-quvvatlash-SI o'qituvchiga:

- referat va esse ishlarini dastlabki tahlil qilish;
- plagiatni aniqlash;
- baholash mezonlarini takomillashtirish imkonini beradi.

Natijada o'qituvchi ijodiy va metodik faoliyatga ko'proq e'tibor qaratadi. Oliy ta'lim sohasida davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirish, hududlarda davlat va nodavlat oliy ta'lim muassasalari faoliyatini tashkil etish asosida oliy ta'lim bilan qamrov darajasini 50 foizdan oshirish, sohada sog'lom raqobat muhitini yaratish ham ta'lim jarayonida muhim jarayonlardan biri hisoblanadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish texnologiyalarini takomillashtirishda sun'iy intellektdan foydalanish modernizatsiya jarayonining ajralmas qismi hisoblanadi. Sun'iy intellekt ta'lim jarayonining samaradorligini oshirib, raqobatbardosh va zamonaviy kadrlar tayyorlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. UNESCO. *Artificial Intelligence in Education: Challenges and Opportunities*. – Paris, 2019.
2. OECD. *Artificial Intelligence and the Future of Education*. – Paris, 2021.
3. Holmes W., Bialik M., Fadel C. *Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning*. – Boston: Center for Curriculum Redesign, 2019.

4. Luckin R. et al. *Intelligence Unleashed: An Argument for AI in Education*. – London: Pearson, 2016.
5. Salimov A., Xusanov R. Oliy ta'limda raqamli texnologiyalarni joriy etish masalalari // *Ta'lim va innovatsiya*. – 2022.
6. Abduqodirov A.A. Ta'limda axborot texnologiyalari. – Toshkent: Fan, 2020.
7. Zawacki-Richter O., et al. Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education // *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 2019.